

בעניין:

1. _____ ר', ת"ז _____

2. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר –

ע"ר מס' 580163517

ע"י ב"כ עוה"ד נדיה דקה (מ"ר 66713) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או תהילה מאיר (מ"ר 71836) ו/או בנימין אחסתרובה (מ"ר 58088) ו/או אהרון מיילס קורמן (מ"ר 78484) ו/או מייסא אבו סאלח אבו עכר (מ"ר 52763)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

1. היחידה הארצית לחקירת סוהרים
2. מפקד כוח "נחשון" שהיה נוכח בבית המשפט המחוזי בירושלים ביום 15.10.2021
3. מחלקת עררים בפרקליטות המדינה
4. שירות בתי הסוהר

ע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם, כדלקמן:

א. מדוע לא יחזרו בהם מהחלטתם לסגור את תיק החקירה בעקבות תלונת העותר 1 – קטין במועד האירוע נשוא העתירה – ויחקרו אותה בשנית ויעמדו על המחדלים הקשים שהובילו לתוצאה לפיה לא נמצאו ראיות מספיקות לצורך העמדה לדין פלילי.

ב. מדוע לא הפעילו את סמכותם, לבדוק במהירות הראויה וביעילות הנדרשת את תלונת העותר 1 שהועברה אל המשיב 1, בדבר חשדות לשימוש בעינויים ו/או ביחס אכזרי ו/או בלתי אנושי ו/או משפיל על-ידי סוהרי יחידת נחשון, באופן שלא יסכל אפשרות לנהל חקירה אמיתית בגין תלונות אסירים נגד סוהרים.

ג. מדוע לא יגדירו המשיבים נוהל של בדיקת אירועי אלימות נגד אסירים בכלל וקטינים בפרט בעניין חשד לשימוש בעינויים ו/או ביחס אכזרי ו/או בלתי אנושי ו/או משפיל בידי סוהרי שירות בתי הסוהר, כאשר על נוהל זה ליצור, בין היתר, סד זמנים סביר לבדיקה, ומנגנון המבטיח השגת הראיות הרלוונטיות בטרם השמדתן.

ד. מדוע לא יישם את הוראות פקודת נציבות 02.04.00 משמעת- כללים בדבר השימוש בכוח סביר לצורך מילוי תפקיד, בכל הקשור לחובת הדיווח והתיעוד של אירוע בו הופעל כוח "בלתי סביר" נגד אסיר, באופן יזום ובהעדר תלונה מצד המעורבים באירוע.

ואלה נימוקי העתירה

השמירה על שלטון החוק היא משימה משותפת – ומלאכה משותפת – לכל רשויות המדינה, גם בהקשר האיזון העדין שבין ביטחון וזכויות. עלינו כמדינה, כרשויות אכיפה ותביעה וכרשות שופטת לבדוק ללא הרף את מעשינו ואת מחויבותנו להגן על ערכי היסוד הדמוקרטיים בביקורת עצמית מפוכחת ופוקחת. (דברי כב' השופט (בדימוס) רובינשטיין בבג"ץ 1265/11 הועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה, (6.8.2012).

1. עתירה זו עוסקת בהפרה של המשיבים את החובה המוטלת עליהם ביחד ולחוד לנהל חקירה אפקטיבית של אירוע אלימות של סוהרים כלפי קטין המוחזק במשמורת. ליתר דיוק, העתירה דנה בנושא המעקב והפיקוח של רשויות אכיפת החוק במדינת ישראל בכל הנוגע לחקירות, מעקב ופיקוח שאמורים למנוע מקרים של עינויים, יחס בלתי אנושי, אכזרי ומשפיל.

2. יתרה מזו. התלונה עליה נסבה העתירה עוסקת בעניין רגיש עוד יותר מהרגיל בסוגיה קשה זו – אלימות נגד קטינים המוחזקים במשמורת. במסגרת התלונה בעניינו של העותר 1 (להלן: **העותר**) הועלתה גם הסוגיה העקרונית של פגיעה בקטינים וחסרי ישע, אך למרבה הצער וכפי שקורה בתלונות רבות מדי שנה, התלונה נסגרה ללא חקירה פלילית, כתב אישום או העמדה לדין ואף ללא ניסיון אמיתי להגיע לחקר האמת.

3. הסוגיה העקרונית הועלתה במסגרת התלונה הפרטנית מאחר שהמשיבים ממאנים לבחון סוגיות רוחביות בהיעדר מתלונן ספציפי. דא עקא, העלאת העניין העקרוני במסגרת התלונה לא זירזה או ייעלה כהוא זה את טיפול המשיבים בה.

4. מנגנון בדיקת התלונות אותו מפעיל המשיב, ועליו הוא מופקד, הביא כאמור, לסגירתן של תלונות רבות בשנים האחרונות, ללא חקירה פלילית, כתב אישום או העמדה לדין. התנהלותו של המשיב ואופן בירורו את התלונות, והחסינות המוחלטת שהוא מעניק לאנשי שב"ס מחקירה פלילית והעמדה לדין, הם המאפשרים, יחד עם

שורה של אמצעים משפטיים נוספים, את העדר הפיקוח המוחלט על הנעשה בהקשר זה בתוך כותלי הכלא, ומייצרים הגנה משפטית ללא סייג לאותם אנשי שירות בתי הסוהר.

5. התוצאה אליה הגיעו המשיבים בעקבות התלונה נשוא העתירה, מצביעה יותר מכל על מחדליו של מנגנון בירור התלונות שמקיים המשיב, לפיה תלונות אלו מטופלות על ידי גורם שעצמאותו נתונה בספק, דבר המוביל להמלצה על סגירת התלונה ברוב המכריע של המקרים, המלצה המאומצת על ידי הגורם המוסמך בפרקליטות.

6. העותרים יטענו כי ההסדר הקיים, המביא לסגירתן הגורפת של תלונות רבות, מנוגד ללשון החוק ולהוראות הדין והינו פגום מיסודו, ויש בו כדי לערער תפיסות צדק בסיסיות. ההסדר הקיים נעשה בהעדר סמכות, פוגע בזכויות יסוד, מביא לחוסר סבירות קיצוני ומנוגד לדין הבינלאומי ולהתחייבויותיה של ישראל על פיו, הן בהקשר של האמנה בדבר האיסור על עינויים ויחס אכזרי ובלתי אנושי והן בהקשר של האמנה בדבר זכויות הילד. יש להורות על ביטול ההסדר הקיים, ולקבוע כי תלונות על עינויים והתעללות ייחקרו במסגרת חקירה פלילית עצמאית ואפקטיבית.

7. כאן המקום לציין כי המוקד להגנת הפרט (להלן: **המוקד** או **המוקד להגנת הפרט**), הוא העותר 2, מייצג מספר רב של אסירים ועצורים, המתלוננים, בין היתר, על אלימות מצד סוהרים, כאשר היו נתונים תחת משמורתם ואחריותם. במסגרת הטיפול בתלונות הללו, פנה העותר למשיב 1 על-מנת שיפעל ויביא לחקר האמת בכל הנוגע לתלונות, ובמידת הצורך, אף להענשת אחראים, אם ימצאו כאלה, לאלימות והתעללות מצד סוהרים. דא עקא, במהלך הזמן התברר לעותר כי טיפול המשיב 1 בתלונות המועברות אליו אינו משביע רצון, בלשון המעטה. קיים חשש, כי התנהלות זו מסכלת למעשה את האפשרות של מיצוי יעיל של הדין עם הגורמים הרלוונטיים בשירות בתי הסוהר, שיתכן והפרו את האיסורים המוחלטים על עינויים ועל יחס בלתי אנושי, משפיל ואכזרי, במהלך מילוי תפקידם. דברים אלה מקבלים משנה תוקף עת מדובר בקטינים המוחזקים במשמורת ותחת אחריותם.

8. במקרה הפרטני שלפנינו, פנה המוקד בתלונה בשמו של הקטין _____, בה העלה כאמור גם את העניין העקרוני של התעללות בקטינים המוחזקים במשמורת שב"ס, ביום 12.11.2018, דהיינו **לפני כשלוש שנים**. מאז, הליכי הבדיקה וסגירת התיק ארכו כשלוש שנים ובסופו של יום הובילו למסקנה לפיה אין תשתית ראייתית מספקת לצורך הפתיחה בחקירה פלילית, כאשר התנהלות אחרת ולפי לוח זמנים אחר הייתה מאפשרת השגת ראיות שיבססו את החלטת המשיב באופן ראוי. זאת, למרות שהסוגיה בה עוסקת התלונה הזו היא בנפשה של מדינת ישראל, ומדובר באינטרס ציבורי חשוב מאין כמותו – האינטרס שלא ינהגו בכלואים ביחס משפיל, לא אנושי או אכזרי, ואף בעינויים, ובפרט, בכלואים שהם קטינים. אולם, בלא צעדי חקירה אפקטיביים וממשיים, הננקטים במהירות ובשקיפה הראויות, כיצד ניתן לשמור שאכן לא תבוצענה עבירות על איסור חמור זה? בעניין זה, למשיבים

הפתרונים. לעותרים מצידם לא נותר אלא לפנות בבקשה לסעדו של בית משפט נכבד זה, בתקווה שצעד זה יניע את טחנות הצדק, שנדמה כי "נתקעו".

הצדדים

9. **העותר 1**, יליד 2002 תושב ירושלים, נעצר ביום 10.7.2018.
10. **העותר 2** הוא ארגון זכויות אדם, אשר מסייע מזה שנים רבות לאסירים ועצורים פלסטינים, הכלואים בבתי כלא בישראל, בשמירה על זכויותיהם הבסיסיות.
11. **המשיב 1** (להלן: **יאח"ס**) הוא הגוף המופקד על בדיקה של תלונות סוהרי שירות בתי הסוהר, כאשר בדיקותיו עשויות להוביל לפתיחה בחקירה פלילית, במקרים שיימצאו מתאימים, כנגד אותם סוהרים.
12. **המשיב 3** הוא הגוף האחראי על קבלת החלטה בדבר תלונות שנחקרו על ידי המשיב 1. בין היתר, מוסמך המשיב 3 להורות ליאח"ס לפתוח בחקירה כנגד סוהרים, בדבר חשד לביצוע עבירה במסגרת מילוי תפקידם.
13. **המשיבה 4** הינה רשות הכליאה הלאומית, הגוף האחראי על החזקת כלואים במשמורת, שבכל הזמנים הרלוונטיים לעתירה זו הייתה אחראית על החזקת העותר במשמורת.

מיצוי ההליכים

14. ביום 15.10.2018 הובא העותר לבית משפט המחוזי בירושלים. בתום הדיון, הובל על ידי סוהרי יחידת "נחשון" שליוו אותו אל פתח המעלית בבניין, בעודו שלם בגופו. העותר החליף כמה מילים עם הוריו שנכחו במקום, על מנת להיפרד מהם, ואחד הסוהרים שליוו אותו התחיל לקלל אותו. מיד עם סגירת דלתות המעלית, והעלמת העותר מעיני הנוכחים, התחילו הסוהרים לתת לו מכות. אף הורי העותר וסבו, שהיו מחוץ למעלית אישרו כי עם סגירת הדלתות נשמעו קולות ורעשים של מהומה שיוצאים ממנה.
15. העותר הסביר כי בעת סגירת המעלית שלושה סוהרים של יחידת "נחשון", אשר כולם מופיעים בתמונה **ע/1** החלו להכות אותו בראש ובחזה, והוא ניסה להחביא את ראשו עם **ידיו האזוקות** על מנת להגן על עצמו.
- העתק מתמונה של הסוהרים דקות ספורות לפני כניסתם למעלית מצורפת ומסומנת **ע/1**.
16. העותר הוצא מהמעלית בעוד הסוהרים ממשיכים להכות אותו ולנהוג באלימות כלפיו, ואף ניתן להבחין בתמונה **ע/2** באחד הסוהרים מחזיק בידו באחת מנעליו.

הדברים המשיכו בצורה זו תוך כדי שהסוהרים מקללים את העותר, וזאת עד שהושיבו אותו על הברכיים.

העתק מתמונת הסוהרים מיד ולאחר יציאתם מהמעלית מצורפת ומסומנת ע/2.

17. הסוהרים לא הסתפקו באלימות הפיזית והמילולית, והמשיכו לענות את העותר, תוך שהם משפילים אותו. העותר הוכנס לחדר קטן, אזקו את ידיו לאחור כשהן קשורות לרגליו האזוקות והתבקש לשבת. בשל הקשירה המוזרה, נאלץ העותר לשבת בשיפוע במשך כשעה. בחלוף כשעה, הסוהרים שחררו את ידיו מרגליו, ורק אז הצליח לחזור לנעול את נעליו, שכן עד אז היה יחף.

18. לא למותר לציין, שהסוהרים המופיעים בתמונה ע/1 נכחו בעת הדיון בו נאמר באופן מפורש כי הקטין סובל ממחלת סוכרת ומטופל באמצעות זריקות "אנסולין". העותר אף דיווח, אותה עת, כי בזמן הנסיעות לבית המשפט לא מקפידים לתת לו את הזריקות במועדן, וכי הוא מרגיש את ההשלכות של הדבר. עובדה זו מעידה על כך שהסוהרים ידעו מראש על מצבו הבריאותי הרגיש, אך הדבר לא מנע מהם להתנהג בברוטאליות ובניגוד לחוק כלפי קטין חולה הנתון למשמורתם. (להשתלשלות העניינים ביום 15.10.2018 ייקרא להלן: **האירוע**).

19. בעקבות האירוע האמור פנו הורי העותר אל המוקד וביקשו את סיועו על מנת להגיש תלונה כנגד הסוהרים אשר היכו את בנם. ביום 17.10.2018 ביקרה הח"מ את העותר בכלא מגידו, שם הוא מסר את פרטי האירוע כפי שהוצגו לעיל.

העתק מתצהיר העותר מצורף ומסומן ע/3.

20. יודגש, כי במהלך הביקור שהיה יומיים לאחר האירוע, הח"מ תיעדה סימני אלימות מעל עינו השמאלית של העותר וסימני איזוק ופצעים על מפרקי כפות ידיו. עוד מסר העותר, כי בהגיעו לכלא מגידו לאחר הדיון, דיווח לאחד הקצינים שנכחו בעת הגעתו על מה שעבר עליו, אך לא יוחסה לתלונתו כל חשיבות.

21. ביום 12.11.2018 הוגשה התלונה נשוא עתירה זו אל המשיב 1, כשאליה צורף יפוי כוח. בהעדר אישור על קבלת התלונה, נשלחה שוב ביום 20.11.2018.

העתק מתלונת העותר מיום 12.11.2018 מצורף ומסומן ע/4.

22. ביום 27.11.2018 נשלחה תזכורת למשיב 1, המבקשת לערוך טיפול ענייני וממצה בתלונה וכן התבקש המשיב 1 לעדכן האם נפתח תיק חקירה. בו ביום, נמסר טלפונית על ידי ראש יאח"ס, כי מספר תיק החקירה הינו 478241/18.

העתק מתזכורת העותרים מיום 27.11.2018 מצורף ומסומן ע/5.

23. בחלוף למעלה מחודשיים ממועד הגשת התלונה שבו העותרים ופנו בתזכורת אל המשיב, ביום 31.1.2019.

העתק מתזכורת העותרים מיום 31.1.2019 מצורך ומסומן ע/6.

24. ביום 3.2.2019 התקבל מכתב מאת המשיב 1 ובו הודיע כי לאחר חקירת התלונה, לא נמצאה תשתית עובדתית לביצוע עבירות פליליות, ולכן התיק "נסגר באין עבירה פלילית".

העתק מתשובת המשיב מיום 3.2.2019 מצורך ומסומן ע/7.

25. ביום 17.2.2019 פנה המוקד אל המשיב 1 וביקש לקבל את חומרי החקירה עליהם מתבססת ההחלטה על סגירת התיק, וזאת כדי לשקול הגשת ערר על ההחלטה, בתוך 30 ימים ממועד קבלת החומר המבוקש.

העתק מפניית המוקד מיום 17.2.2019 מצורך ומסומן ע/8.

26. ביום 13.5.2019 נמסרו חומרי החקירה לח"מ. ביום 30.5.2019 הוגש ערר על החלטת המשיב 1 לסגור את תיק החקירה.

העתק מהערר מיום 30.5.2019 מצורך ומסומן ע/9.

27. ביום 1.8.2019 נשלחה עוד תזכורת למשיב 1 ובו התבקש למסור עדכון אודות הטיפול בערר. מיושב ראש יאח"ס, נמסר טלפונית כי יש לברר את האמור מול הפרקליטות.

העתק מהתזכורת מיום 1.8.2019 מצורך ומסומן ע/10.

28. ביום 11.8.2019 נשלחה תזכורת אל מחלקת העררים בפרקליטות המדינה, המשיבה 3, ובו התבקשה לעדכון אודות סטטוס הטיפול בערר.

העתק מפניית המוקד מיום 11.8.2019 מצורך ומסומן ע/11.

29. בהעדר מענה, ובחלוף חודשיים, ביום 16.10.2019 שלח המוקד תזכורת נוספת אל המשיבה 3.

העתק מפניית המוקד מיום 16.10.2019 מצורך ומסומן ע/12.

30. ביום 20.10.2019 הגיע למשרדי המוקד מכתב מאת המשיבה 3 ובו מודיעה כי לאחר עיון בערר מיום 30.5.2019, בתיק המשטרה ובהחלטה בדבר סגירתו, הוחלט שלא לבחון את הערר לגופו, אלא להחזירו למשטרה לשם העברתו לגורם המוסמך להכריע בו, דהיינו פרקליטות מחוז. במילים אחרות, ההחלטה על סגירת תיק החקירה התקבלה על ידי גורם שאינו מוסמך לקבלה.

- העתק מתשובת המשיבה 3 הנושאת את התאריך 17.10.2019 מצורף ומסומן ע/13.
31. לאחר בירורים, ביום 23.10.2019 פנה המוקד אל פרקליטות מחוז ירושלים וביקש לוודא כי התיק הועבר אליהם על ידי המשיבה 1.
- העתק מפניית המוקד מיום 23.10.2019 מצורף ומסומן ע/14.
32. ביום 3.11.2019 התקבל מכתב מאת פרקליטות מחוז ירושלים ובו הודיעו כי התיק טרם התקבל לידיהם, וכי עם קבלתו יועבר לעותרים עדכון על כך.
- העתק מתשובת פרקליטות מחוז ירושלים מיום 3.11.2019 מצורף ומסומן ע/15.
33. חלפו כארבעה חודשים ובמהלכן לא התקבל כל עדכון אודות הגעת התיק ליעדו. ביום 11.2.2020, שב המוקד ופנה אל פרקליטות מחוז ירושלים, וביקש לקבל עדכון אודות סטטוס הטיפול בתיק, וככל שהתיק לא הועבר לידיהם התבקשו לפעול בדחיפות ולברר מדוע לא הועבר.
- העתק מפניית המוקד מיום 11.2.2020 מצורף ומסומן ע/16.
34. בהעדר מענה ממושך, שב המוקד ופנה ביום 16.9.2020 בתזכורת אל פרקליטות מחוז ירושלים. בפנייתו המוקד עמד על כך שהתנהלות הרשויות בטיפול בתלונה כה חריגה וחמורה בעקבות אירוע אלימות נגד קטין, מעידה על הזלזול הרב והמושרש בקרב המשיבים בפניות מסוג זה.
- העתק מתזכורת המוקד מיום 16.9.2020 מצורף ומסומן ע/17.
35. ביום 17.9.2020 התקבל מכתב מאת המשיב 1 ובו הודיע על העברת התיק לפרקליטות מחוז ירושלים.
- העתק מתשובת המשיב 1 מיום 17.9.2020 מצורף ומסומן ע/18.
36. ביום 20.10.2020 התקבל מכתב מאת פרקליטות מחוז ירושלים ובו נמסרה החלטתם על סגירת התיק "מחוסר ראיות מספיקות".
- העתק ממכתב פרקליטות מחוז ירושלים הנושא את התאריך 23.9.2020 מצורף ומסומן ע/19.
37. על רקע התשובה שנמסרה, ביום 3.11.2020 התבקש המשיב שוב למסור לידי העותרים חומרי החקירה. ביום 4.11.2020 נמסר כי חומרי החקירה הוזמנו מהיחידה החוקרת לצורך בחינת הבקשה לקבלת העתק. בחלוף חודש, ובהעדר מענה, ביום 6.12.2020 שב המוקד ופנה בתזכורת על מנת לקבלת את חומרי החקירה. ביום 7.12.2020 הודיעו מפרקליטות מחוז ירושלים, כי התיק טרם הועבר מהיחידה

החוקרת לידיהם. ביום 3.1.2020 נשלחה תזכורת שנייה בנושא. רק בחלוף כשלושה חודשים הצליחו העותרים לקבל העתק מחומרי החקירה.

ההעתק מהמכתבים סביב קבלת חומרי החקירה לקראת הערר השני מצורפים ומסומנים ע/20.

38. על סמך חומרי החקירה הוגש ביום 4.3.2021 ערר שני למחלקת עררים בפרקליטות המדינה. במסגרת הערר עמדו העותרים על כך שהחלטה על סגירת התיק "מחוסר ראיות מספיקות" מעוררת חשש שמא התנהלה החקירה שלא כהלכה.

39. מחומרי החקירה עליהם התבסס המשיב בהחלטתו עלו כשלים מבניים מושרשים בעלי מאפיינים מערכתיים מובהקים ומטרידים. כשלים אלה משליכים באופן ישיר על עצם היכולת לנהל חקירה אפקטיבית.

40. כמו כן, התיעוד החלקי שנמסר מצומצם ביותר הן בהיקף והן בתוכן מהותי. בחומרי החקירה לא הופיעו מסמכים רפואיים המעידים על הפגיעה (גם אלה שהופיעו הם חלקיים ואינם מתעדים כראוי את מה שהיה) וזאת על אף העובדה שסימני החבלה היו ברורים מאד לח"מ יומיים אחרי האירוע.

41. בנוסף לאמור, לא הוצג תיעוד של מצלמות על אף שהתקיפה אירעה בבית המשפט, ואף לא נעשה כל ניסיון לחקור את הסוהרים שנכחו במקום ותיק החקירה במלואו מסתמך על דו"חות הפעולה מאותו יום. יתרה מזו, חלק מחומרי החקירה לא היו קריאים והפנייה לקבלת גירסה ברורה יותר לא נענתה.

42. אף דו"חות הפעולה של הסוהרים התעלמו באופן מוחלט מההגבלות החלות עליהם בכל הנוגע לשימוש בכוח לצורך מילוי תפקיד. בסופו של יום העותר היה קטין חולה ואזוק שהיה מוקף בלפחות שלושה סוהרים, כך שהטענה לפיה האלימות הופעלה לצורך ההשתלטות עליו אינה עומדת במבחני הסבירות.

העתק מהערר אשר הוגש למחלקת עררים בפרקליטות המדינה ביום 4.3.2021 מצורף ומסומן ע/21.

43. ביום 26.4.2021 התקבל מכתב מפרקליטות מחוז ירושלים ובו נמסר כי במסגרת בחינת הערר עלה כי חלק מהמסכים בתיק החקירה לא הועברו, וכי מדובר במסמכים הקשורים בטענות העותרים. משכך ניתנה האפשרות להשלים טיעונים.

העתק מכתב ממחלקת העררים בפרקליטות המדינה מיום 26.4.2021 מצורף ומסומן ע/22.

44. ביום 9.5.2021 הודיע המוקד כי לאחר קבלת המסמכים הנוספים אינם מתכוונים להשלים טיעונים בעקבותיהם.

העתק מפניית המוקד מיום 9.5.2021 מצורף ומסומן ע/23.

45. בחלוף תקופה ארוכה מאז האירוע, ואף זמן רב לאחר הגשת הערר השני, בפרקליטות מחוז ירושלים עמדו על כך שתוגש בקשה להארכת מועד הגשת הערר רטרואקטיבית. ביום 27.5.2021 הוגשה בקשה להארכת מועד למשיבה 3. ביום 8.6.2021 התקבלה תשובה המאשרת הארכת המועד להגשת הערר רטרואקטיבית ליום הגשתו בפועל.

העתק מהבקשה להארכת מועד והאישור על הארכתו מצורף ומסומן ע/24.

46. ביום 18.8.2021 התקבלה החלטת המשיבה 3 בערר. בהחלטה נאמר כי מכיוון שמדובר בגרסת העותר מול גרסת הסוהרים, ובהיעדר תימוכין בחומר הראיות לגרסת העותר, אין אפשרות להכריע בין הגרסאות. על סמך קביעות אלו נדחה הערר.

העתק מהחלטת המשיב 3 הנושא את התאריך 3.8.2021 ואשר הגיעה לידי המוקד ביום 18.8.2021 מצורף ומסומן ע/25.

התלונה, הערר וההחלטה על סגירת התיק והכשלים שעמדו בבסיסה

47. בבסיס התלונה עומד אירוע אלים שגרם לפציעתו של קטין המוחזק במשמורת. ברי, כי החובה לשמור על שלמות גופו ונפשו של קטין המוטלת על אנשי שירות בתי הסוהר הינה חובה מוגברת הנובעת באופן ישיר מעקרון טובת הילד המוכר במשפט הישראלי.

48. כאמור, העותר נחבל בראשו ובידיו בהיותו בבית המשפט המחוזי בירושלים, בהיותו קטין החולה במחלת הסוכרת ובעודו אזוק ובתוך מעלית סגורה כשמלווים אותו שלושה סוהרים לפחות, כך שאין כל הצדקה חוקית אף לשימוש בכוח סביר לצורך ההשתלטות עליו, זאת בניגוד מוחלט לסעיף 6 לפקודת נציבות 02.04.00 משמעת – כללים בדבר שימוש בכוח סביר לצורך מילוי תפקיד.

49. לפי אותו סעיף חל איסור להשתמש במידת כוח שהיא יותר מן ההכרחי וההגיוני בנסיבות העניין כך שחייב להתקיים יחס סביר בין המטרה אותה רוצים להשיג לבין מידת הכוח המופעל. במקרה דנן נגרמה חבלה לקטין שלא נשקפה ממנו כל סכנה, בהיותו אזוק, ואף אין סבירות להנחה שהייתה סכנה לבריחתו מאחר שהיה סגור במעלית. נהפוך הוא. נראה שהסוהרים ניצלו את הרגעים בהם העותר נעלם מעיני הוריו וצדדים שלישיים אחרים ונהגו בו בניגוד לחוק.

50. אף אם יטענו המשיבים כי סיבת הפעלת הכוח הייתה התנגדותו לאחיזת הסוהרים אין חולק כי היה ניתן, לכל היותר, להפעיל כוח אך ורק לעניין האחיזה, והיה ניתן להימנע מלהכות אותו בראשו. מדובר בשימוש בכוח מופרז שאינו הכרחי בנסיבות העניין, ומעלה חשש כבד להפעלת כוח עונשית או נקמנית.

51. על פי אותה פקודת נציבות לשב"ס חובת דיווח אודות מקרה של שימוש בכוח. במידה ומתעורר חשש שהשימוש בכוח לא היה סביר, על מפקד מתקן הכליאה לדווח לראש יאח"ס ומפקד המחוז תוך צירוף כל המסמכים הרלוונטיים, ובין היתר תיעוד דיגיטלי ככל שקיים.

52. במקרה דנן, מדובר בקטין שנחבל בראשו. עובדת פציעתו אינה אמורה להיות שנויה במחלוקת, אך המשיבים המשיכו להתעלם מעובדה זו לאורך ההליכים למרות שהח"מ הייתה עדה לסימני האלימות יומיים לאחר האירוע. במקום שהעדר התיעוד יטריד את המשיבים, החליטו להשלים עימו ולקבל את העדרו כדבר המחליש את טענות העותר. על אף חובת מתן טיפול רפואי מיידי לאסיר שנחבל ותיעוד הפציעה במקרים בהם עולה חשש שהחבלה נגרמה בשל הפעלת כוח לא סביר מצד סוהר, הגורמים החוקרים לא מצאו לנכון להציג תיעוד זה באף שלב, ואף לא נעשה ניסיון להבין מדוע התיעוד אינו קיים, על אף הבקשות החוזרות מצד העותרים.

53. על אף שראוי היה אילו הליכי חקירה לאירוע וחבלתו של העותר היו מתחילים מיד לאחר חבלתו, כשלעצמו הדבר היה מחייב בדיקה ואיסוף התיעוד הרלוונטי לאותו אירוע.

54. ההתנהלות המתוארת של המשיבים, אשר הובילה להתמשכות ההליכים לתקופה של שלוש שנים מעידה על אחד הכשלים הקשים ביותר שבשיטת העבודה של המשיבים. ראוי היה אילו המשיבים היו דואגים למנגנון יעיל שיאפשר לכלואים קטינים המסווגים כ"ביטחוניים", המנותקים כפועל יוצא מכך לחלוטין מבני משפחותיהם, להגיש תלונות באופן מיידי לאחר האירוע, וכן למנוע מצב בו ריחוקם מהעולם החיצון יהיה הקלף המנצח נגדם.

55. במצב הדברים המתואר לעיל נראה שאף במצב הנורמטיבי הקיים כיום, היה על המשיבים להחזיק בתיעוד רפואי מדויק של פציעת העותר וגם תיעוד המצלמות ממקום האירוע.

56. ההתנהלות הלא תקינה, בלשון המעטה, של המשיבים הביאה להשמדת ראיות תוך סדרה של הפרות של החובות המוטלות על אנשי שירות בתי הסוהר. כל אלו פגעו באופן אנוש בסיכוי של ניהול חקירה אפקטיבית של אירוע חמור: פציעה במזיד של קטין המוחזק במשמורת.

57. ההתנהלות הלא תקינה המשיכה לאחר הגשת התלונה, כשהגוף שאינו מוסמך לסגירת התיק מסר הודעה בדבר סגירתו, ורק לאחר הגשת הערר נודע לעותרים על ההחלטה השגויה. התנהלות זו גרמה להתארכות ההליכים יתר על המידה, וכידוע ככל שחולף הזמן הסיכוי לניהול חקירה אפקטיבית הולך ופוחת.

58. מתווספת לכך העובדה, שהמשיב 1 לא פעל באופן סביר ולא ביצע פעולות חקירה בסיסיות, כגון חקירת העדים לאירוע וחקירת המעורבים בו. החלטת המשיבים מסתמכת על דו"חות הפעולה של הסוהרים שנכחו במקום, ולא נעשה כל ניסיון לעמת את טענותיהם מול טענות העותר. כמו כן, המשיבים זנחו את אירוע החזקתו של העותר בחדר בתנאים משפילים, בעודו יחף כשנאלץ לשבת בצורה שלפי התיאור עולה לכדי עינוי ויחס בלתי אנושי.

59. כמו כן, החלטת המשיבים התעלמה באופן מוחלט מהטענה לפיה לסימני האלימות במצח ואזור העין השמאלית היו עוד עדים מלבד העותר, קרי הח"מ, אך דברים אלה הושמטו מהתיעוד הרפואי שהוצג, והמשיבים המשיכו להתייחס להעדר התיעוד כעובדה מוגמרת.

60. העותר דיווח מיד עם חזרתו למתקן הכליאה על אירוע האלימות לקצין שנכח בעת הגעתו. המשיבים לא טרחו לבדוק מדוע לא נעשה דבר בעקבות דיווח זה. התנהלות זו מובילה בהכרח להשמדת ראיות ומניעת קבלתן, באופן כזה שכל מערך התלונות המוגשות מצד כלואים על אלימות סוהרים לא יאפשר מעולם טיפול ענייני.

61. כשלים אלה, אינם קשורים אך ורק למקרה הספציפי הזה, והם מעידים על התנהלות קלוקלת מצד הרשויות, אשר נמנעות מלטפל באופן רציני בתלונות מהסוג הזה.

הטיעון המשפטי

חובת המשיבים לחקור תלונות בדבר התנהלות אנשי שב"ס

62. "הכל כפופים לחוק, האזרח ורשויות השלטון כולן: מבצעים, מחוקקים ושופטים, ואף רשות אינה מעל לחוק" (אליעד שרגא ורועי שחר, **המשפט המנהלי: עקרונות יסוד**, עמ' 123). עקרון חוקיות המינהל קובע, כי לרשות מנהלית הסמכות לפעול בהתאם למה שהוסמכה בחוק. השאלה הנשאלת למקרא תלונתו של העותר ואופן הטיפול של המשיבים בתלונתו היא האם גורמי שב"ס סבורים שהם מעל לחוק ואינם כפופים לאיסורים בחוק על אלימות, בפרט כלפי קטינים, ועל האיסור לענות ולהשפיל חסרי ישע.

63. עדותו של העותר, שעליו התבסס המוקד בבקשו מהמשיב הן לפתוח בבדיקה של התנהלות אנשי שב"ס בזמן ליווי בבית המשפט, בפרט, והן לבדוק את הסוגייה הכללית של אלימות נגד קטינים המוחזקים במשמורת, מקימה חשד לביצוע פשעים נגד כלוא חסר ישע, קטין, המיוחסים לעובדי רשות הכליאה הלאומית של ישראל.

64. בכדי למקם את הנושא הנדון בתוך מסגרת נורמטיבית בסיסית, עלינו להיעזר במושכלות ראשוניים בכל הנוגע לחקירה של חשדות לביצוע עבירות על-ידי מאן דהוא. שהרי מן המפורסמות היא, כי אין אדם במדינת ישראל שהוא מעל לחוק.

ברוח זו, סעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, מטיל חובה על המשטרה לחקור כל חשד לביצוע פשע, בזו הלשון: "נודע למשטרה על ביצוע עבירה, אם על פי תלונה ואם בכל דרך אחרת, תפתח בחקירה".

65. המסכת העובדתית כפי שפורטה לעיל, מקימה חשד לביצוע עבירות פליליות חמורות נגד עצור קטין חסר ישע, ובכלל זה חשד לעינויים ו/או יחס אכזרי ו/או בלתי אנושי ו/או משפיל כלפיו. החשודים בביצוע עבירות על החוק הם דווקא האנשים האמונים על שמירה על שלמות גופו ונפשו של אותו קטין.

66. על חומרת השימוש בעינויים ו/או ביחס אכזרי ובלתי אנושי, ניתן ללמוד מפסקתו התקדימית של בית משפט נכבד זה בבג"ץ 5100/94 הוועד נגד עינויים נ' ממשלת ישראל, (פורסם באר"ש 15.7.1999) (להלן: **בג"ץ עינויים**) בו הובהר, בהקשר של חקירות שב"כ, חד משמעית ופה אחד, כי עינויים ו/או התעללות ו/או יחס אכזרי ו/או בלתי אנושי כלפי נחקרים, אסורים באיסור חמור ומוחלט מבחינה משפטית, ואינם יכולים להיות מקובלים מבחינה מוסרית וחברתית. כן נקבע, כי שימוש באלימות במהלך חקירה עשוי להטיל על החוקר אחריות למעשיו, בין אם פלילית ובין אם משמעתית (**שם**, עמ' 836). דברים אלה נאמרים ביתר שאת כשעסקינן באנשי שירות בתי הסוהר האמונים על שלומם של כלואים, ובעיקר הקטינים שביניהם.

67. לא זו בלבד שעובדת היותם של החשודים בביצוע העבירות, עליהם הלנו בתלונתנו, אנשי מרות ומי שאחראים על שמירת ביטחונם של כלואים, אין בה כדי למנוע פתיחה בחקירה נגדם, אלא שההיפך הוא הנכון. לאור החומרה, הטמונה במעשים המיוחסים להם, ולאור מעמדם, החובה לחקור מקבלת משנה תוקף. על היחס בין חומרת העבירה לבין מעמדו של האדם, המיוחס לו חשד לביצוע עבירה, עמד כבוד השופט (כתוארו אז) שמגר בע"פ 234/77 **אשר ידלין נ' מדינת ישראל**, פ"ד לב(1)31, בעמ' 38:

תופעות, שהן בעלות חומרה מפליגה מבחינת עניינו של הציבור ומבחינת הפגיעה באמות המידה הערכיות שעל-פיהן עליו לנהוג, מחייבות תגובה עונשית שמידתה כמידת החומרה שבמעשה. דמותו של האדם העומד לדין וסבלו האישי, מן הראוי שלא ייעלמו לעולם מעיניה של הערכאה השיפוטית הדנה במשפטו, אולם **ככל שעולה חומרתו של המעשה גם נסוגה מידת הרחמים מפני מידת הדין**... משקלו של האינטרס הציבורי בשירוש תופעות, החותרות תחת אושיות החברה, גורע מהותית מן המשקל, שאותו ניתן לייחס לבקשותיו של נאשם, העותר לאחר מעשה, כי הציבור שנגדו פשע יוותר על שיקולי הרתעה וענישה ויבכר את מידת הרחמים.

בשינויים המחויבים, הדברים יפים אף לענייננו. אמנם אין זה ברור מהו השיקול, העומד בבסיס התנהלות המשיבים בכל הנוגע לחקירת תלונות על אנשי שב"ס, אולם

האינטרס החזק שבשירות תופעות פסולות, המתרחשות בתוך כותלי הכלא, מוכרח לגבור על שיקולים נוגדים.

68. לא זו אף זו, בחקירתם של ממלאי תפקיד ציבורי בכלל, וחוקרי משטרה בפרט, מוטלת אחריות להימנע מגניזת תלונות, שעשוי להיות בהן ממש. בבג"ץ 1689/02 **יעקב נמרודי נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד נו(6)49, עמדה על כך כבוד השופטת פרוקציה, בסעיף 20 שם:

פתיחה של חקירה פלילית או משמעתית כנגד ממלא תפקיד ציבורי וכנגד איש חקירות במשטרה בכלל זה, היא צעד רב משמעות ורב השלכות ביחס למערכת התפקודית עליה הוא נמנה באופן אישי. לחקירה כזו השלכה על מעמדו בתפקיד והן בחייו ברשות הפרט. השלכות ניהולה של חקירה כאמור על המערכת הציבורית ועל היחיד מחייבות זהירות רבה... בצד הזהירות המתחייבת בהחלטה על פתיחת חקירה, מוטלת אחריות להימנע מגניזת תלונות שעשוי להיות בהן ממש, מקום שהן משקפות סטייה של איש משטרה מנורמות התנהגות, המתחייבות במסגרת מילוי תפקידו.

ואם כך לגבי איש משטרה, מכוח קל וחומר כך לגבי איש שב"ס. לא אמור להיות כל הבדל ביניהם, לעניין מניעת יחס אסור לקטינים המוחזקים במשמורת.

הימנעות מחקירה אפקיבית פוגעת באיסור המוחלט על עינויים ו/או התעללות במהלך חקירה

69. סעיף 1 לאמנה נגד עינויים, שמדינת ישראל חתמה עליה ואף אישרה אותה, מגדיר עינויים כך:

מעשה, אשר באמצעותו נגרם במכוון לאדם כאב או סבל חמור, בין אם פיזי, בין אם מנטלי, במטרה להוציא ממנו או מאדם שלישי מידע או הודאה, להעניש על מעשה שביצע, או נחשד בביצועו, הוא או אדם שלישי, או להפחיד או לאנוס אותו או אדם שלישי; או מכל סיבה ששורשיה בהפליה מכל סוג שהוא, מקום שכאב או סבל כאמור נגרמים בידי או באישור או בהסכמה בשתיקה של עובד ציבור או אדם הממלא תפקיד רשמי, או בשידולו. אין הוא כולל כאב או סבל הנובעים מעיצומים על פי חוק, טבועים בהם או נלווים אליהם.

70. אין חולק כי המשפט הישראלי, על אחת כמה וכמה מאז חקיקת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ובצל פסיקתו התקדימית של בית משפט נכבד זה בבג"ץ העינויים, הכיר באיסור המוחלט על עינויים ו/או יחס אכזרי ו/או בלתי אנושי ומשפיל כלפי כל אדם באשר הוא, וכן בזכותו המוחלטת של אותו אדם להגנה מפני מעשים כאלה.

זכות זו נגזרת מהזכות החוקתית לשלמות גופנית ונפשית, מזכותו לכבוד ומעיקרון העל של טובת הילד. כך קבע לעניין זה בית המשפט הנכבד:

אכן, אלימות כלפי גופו או נפשו של הנחקר אינה מהווה אמצעי סביר בחקירה. **שימוש באלימות בחקירה עשוי להטיל על החוקר אחריות פלילית ומשמעתית** (בג"ץ העינויים, עמ' 836).

71. בית המשפט נכבד זה שב ושנה את מוחלטות האיסור על עינויים, או כל יחס אכזרי או בלתי אנושי אחר, כלפי עצור, ובמיוחד את החובה המוחלטת, אשר חלה על הרשויות העוצרות, לשמור על כבודו של עצור. כך קובעת כב' השופטת פרוקצ'יה בבג"ץ 7195/08 **אבו רחמה נ' הפצ"ר**, תק-על 2009(3), 357, בפיסקה 42 לפסק הדין:

במסגרת חקירה נאסר על הפעלת עינויים, נאסר על יחס אכזרי ומשפיל כלפי עצור, והשמירה על כבוד האדם היא קו מנחה בהתנהלות חקירה מכל סוג שהוא. **האיסור על מעשי אלימות פיסיים או נפשיים הוא מוחלט.**

72. איסור זה קיבל ביטוי גם במסגרת פקודת נציבות 02.04.00 משמעת- כללים בדבר שימוש בכוח סביר לצורך מילוי תפקיד, אשר קובעת הסדרים לצורך התמודדות עם מקרים בהם נעשה שימוש "בכוח לא סביר" בניגוד לפקודה. אי מילוי אחרי הוראות אותה פקודה, במקרה דנן, חיבלו באפשרות לנהל חקירה אפקטיבית.

73. לא זו אף זו, בעניינם של קטינים האיסור אמור להיות מוחלט אף יותר; כאשר קטין מוחזק במשמורת חובה על הרשות לנקוט במשנה זהירות על מנת לשמור על גופו ועל נפשו. דברים אלה קיבלו ביטוי גם כן בפקודת נציבות 04.08.00 החזקת קטינים במעצר/מאסר, בקובעה כי הפעלת סמכות ונקיטת הליכים כלפי קטינים ייעשו תוך שמירה על כבודו ומתן משקל ראוי לשיקולים של שיקומו, הטיפול בו, שילובו בחברה וכן בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו.

74. לצערנו הרב, אנו נתקלים לא פעם במקרים של קטינים, שנעצרים על ידי כוחות הביטחון של ישראל, וחלקם אף נחקרים במתקני שב"כ, ושהמעצר שלהם וחקירתם, או אף הבאתם למתקנים שונים של גורמי הביטחון, מלווים בהפעלת אלימות ובהתעללות. מטעמים של צנעת הפרט אנו כמובן מנועים מלפרט בעניינם במסגרת עתירה זו, אולם לא מדובר בתופעה נדירה. אותם קטינים מעלים עדויות קשות של הפעלת אלימות כלפיהם. לצערנו הרב, קטינים מעטים אוזרים אומץ להתלונן על שאירע להם, והטיפול בתלונות המעטות הללו דומה מאוד לטיפול בתלונה המתואר לעיל.

75. ברי כי עמידה על מתן הגנות, ולו מינימאליות, כפי שקבועות בחוק הנוער (שפיטה), ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, וכן באמנה הבינלאומית לזכויות הילד,

שישראל חתמה עליה ואשררה בשנת 1991, עשויות להביא לשיפור מצבם של הקטינים, להגנה טובה יותר על זכויותיהם הבסיסיות כבני אנוש.

76. אי הסדרת מנגנון שיבטיח חקירה יעילה של מקרים בהם אנשים המוחזקים במשמות נחשפים לאלימות מצד סוהרים, ובעיקר מקרים בהם מדובר בקטינים חסרי ישע, מוביל למצב בו כל אדם בתפקיד של סוהר בשירות בתי הסוהר נהנה מחסינות מוחלטת.

77. במקרה הנדון כאן מדובר בתלונה מפורטת על עינויים והתעללות, שאינה טומנת בחובה סתירות אינהרנטיות חמורות; בתלונה העוסקת בקודש הקודשים לשלמות גופו ונפשו ולחופש מפני פגיעה גופנית ונפשית של קטין, בפרט כשמדובר בפגיעה בידי אנשי מרות. בתלונות מעין-אלו, ידו של המשיב צריכה לרעוד, טרם שהוא חותם על החלטת סגירה של תלונה, מבלי שנערכה כלל חקירה פלילית רצינית ואפקטיבית.

78. החובה לפעול בזהירות מיוחדת כדי להבטיח כי תיפתח חקירה פלילית בכל תלונה שאיננה על פניה תלונת סרק, מקבלת משנה תוקף עת מדובר בתלונות על עינויים ו/או התעללות בעצורים קטינים.

79. קורבן עבירה שהוא עצור הנתון במשמורת, המבקש להליך על עבירה שעבר בו איש רשות, נתקל בקשיים מערכתיים מרובים. בעבור קורבן עבירה שהוא קטין פלסטיני, המסווג כעצור ביטחוני, הדברים יפים שבעתיים. ראשית, בעת הגשת התלונה הוא עדיין נתון למרות אותה המערכת שלטענתו ביצעה בו את העבירה, ולא קשה לשער כי הוא חושש להתנכלות. שנית, הוא אינו דובר את שפתה של המערכת ובמובנים רבים היא נתפסת בעיניו כעוינת. על כך יש להוסיף את העובדה שלגבי קטינים הסיכוי שהם ייזמו לבדם הגשת תלונה הוא קלוש והם יצטרכו להמתין לכל הפחות למפגש הראשון המתאפשר עם אחד מהוריהם, דבר ששלעצמו מקשה ומאריך את הליך הגשת התלונה.

80. בפני מתלוננים אלה עומדת שורה של חסמים משפטיים ונסיבתיים, המונעים מהם להניח תשתית ראייתית שתספק את אותם "התימוכין" בהעדרם מסרב המשיב לפתוח בחקירה פלילית. בין החסמים ניתן למנות את חזקת תקינות המינהל העומדת לרשות; היותם של המתלוננים מוחזקים במשמורת על ידי שב"ס בזמן ביצוע העבירה כלפיהם; בידודם מהעולם בשל סיווגם כביטחוניים על ידי שב"ס; העדר תיעוד רפואי מספק ונגיש.

81. בנסיבות הקיימות תלונתו של כל קטין המוחזק במשמורת והמסווג כביטחוני, לעולם תסתמך על גרסתו כראיה בודדת, ולעיתים רחוקות מאד תתווסף ראייה מפלילה אחרת כגון מסמך רפואי, סימני חבלה ופצעים או עדות של אדם אחר על סימני האלימות.

82. לא למותר לציין, כי חלק מחובת המשיב לחקור טומנת בחובה גם את חובתו לייצר תשתית ראייתית מינימאלית שתוביל בסופו של יום לחשיפת האמת ולנקיטת הליכים משפטיים פלייליים נגד החשודים המעורבים. עמד על כך בית המשפט הנכבד בצינו בע"פ 721/80 תורג'מן נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (2) 466, עמ' 474-475, (1981) כי:

מטרת החקירה המשטרית אינה מציאת ראיות להרשעתו של חשוד, אלא מציאת ראיות לחשיפת האמת, בין אם אמת זו עשויה להוביל לזיכוי של חשוד, ובין היא עשויה להוביל להרשעתו.

83. לאור עקרונות מושרשים אלה, המהווים נדבך חשוב במטריית ההגנה על זכויות האדם שמעניק המשפט הישראלי, שלח המוקד את התלונה בנוגע לאירוע האלימות אליו נחשף העותר דנן. סקירה שטחית של העדות והתלונה מלמדת על שימוש לכאורה באלימות, ביחס אכזרי ו/או בלתי אנושי ו/או משפיל כלפי קטין חסר ישע, ברי כי התנהגות זו כלפי קטין המוחזק במשמורת פוגעת קשות בזכותו לשלמות גופנית, נפשית ולכבוד והגנה מפני עינויים וכל יחס אכזרי או משפיל אחר, ובפרט כאשר עסקינן בקטין.

84. יוצא, איפוא, כי הימנעות מחקירה אפקטיבית של אנשי שב"ס, כחשודים בביצוע מעשי עינויים ו/או יחס אכזרי ו/או בלתי אנושי ו/או משפיל, או מיסמוסן של החקירות הללו לאורך זמן, מהווה פגיעה קשה בזכותם הבסיסית של הכלואים להגנה מפני מעשים אסורים אלה, ובזכותם החוקתית לשלמות גופנית, נפשית ולכבוד. ברי כי עובדה זו מהווה גם הפרה בוטה של החובה לחקור התרחשותן לכאורה של פגיעות מן הסוג הזה. לאור העובדה שהשמירה על האיסור על שימוש באמצעים אסורים כלפי כלואים הוא אינטרס ציבורי מן המעלה הראשונה, יש באיטיות הטיפול בתלונות בנושא פגיעה קשה באינטרס הציבורי.

85. לצערנו, לא ניתן לומר כי התנהלותו של המשיב, בכל הנוגע לחקירת החשדות האמורים, מניחה את הדעת, או, למצער, עומדת בסטנדרטים מינימליים של טיפול נאות. כפי שפירטנו בהרחבה בפרק העוסק במיצוי ההליכים לפני הגשת העתירה, **כשלוש שנים** חלפו מעת שנשלחה התלונה אל המשיב, ומאז מעט מאוד קרה. אלו תוצאות עגומות, בלשון המעטה. מדובר בזלזול מופגן באיסור החמור על עינויים ויחס אכזרי ומשפיל, מאחר שטיוח ואי רצון לחקור חשדות לביצוע מעשים אסורים כאלו, מוביל למצב של לית דין ולית דיין, חוקר הישר בעינו יעשה. כפי שהטעמנו לעיל, כאשר עסקינן בקטין, העניין נעשה חמור שבעתיים.

סיכום

86. לסיכום, הדין מחייב את המשיבים לחקור חשדות לעינויים ו/או יחס בלתי אנושי ומשפיל, כלפי כלואים המוחזקים במשמורת בכלל והקטינים שביניהם בפרט. על חקירה זו להיות יעילה, מהירה וממצה, בעיקר נוכח העובדה שעסקינן בתלונה של

קטין, המעלה גם שאלה עקרונית בעניין אלימות סוהרים כלפי קטינים המוחזקים במשמורת, עובדה שאמורה היתה לזרז את הטיפול בה, אם לא לדרוש ליזום הליך חקירה מצד המשיבים על מנת להגיע אל חקר האמת.

87. ככל שהליכי חקירה אלה מתארכים, עולה חשד כי המשיבים אינם מתייחסים ברצינות הראויה לחקירת חשדות מן הסוג בו אנו עוסקים, ויש חשש של ממש פן האיטיות וחוסר היעילות של המשיבים יובילו לסיכול האפשרות של ניהול חקירה אפקטיבית.

עתירה זו נתמכת בתצהירו של העותר.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיבים, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיב את הוצאות העותר ושכ"ט עו"ד.

ירושלים, 3 באוקטובר 2021

נדיה דקה, עו"ד
ב"כ העותרים

(ת.ש. 105205)